

merzlo vodo pije itd. Če tudi kobile kaj nevarnega ne zadene, vendar žrebe kako škodo terpi.

Če kdo hoče, da mu kobilica vsako leto stori, naj jo 10. ali 12. dan po porodu, ko se začne navadno zopet močno goniti, k žrebcu pelja, ker se tačas najlože in najbolj gotovo ubreji. Ta nova brejost ne škoduje ne doječji kobilici ne sesajočemu žrebetu, če le kobilica dobre piče ne strada in nič pretežkega ne dela.

§. 10. Koliko časa naj žrebe sesa in kako se odstavi.

Pravi čas sesanja, kakor je v kobilščih navadno, terpi skorej tako dolgo kakor brejost. Ali to se vé, da se to ne dá ne v kobilščih ne pri domači reji konj storiti, čeravno bi rasti žrebeta dobro teknilo. Prav dosti bi bilo, žrebeta toliko časa sesati pustiti, da mu 12 prednjih zob zraste (to je, pol leta.) Pa tudi to pri domači reji konj ni vselej mogoče, ker je ali kobilica zopet breja ali pa delati mora. Vsikdar je pa pred vsim drugim na brejost kobile gledati, ker zamore žrebe brez škode za kobilico in v svoj prid 4 ali 5 mescev sesati, če se ni kobilica kmali po porodu ubrejila. Če se je pa ubrejila, potrebuje svoje moči in sokove za ohranjenje novega sadú, in žrebe se mora pred odstavit. Navadno pusté žrebe 3 mesce sesati. Če pa le prekratek čas sesá, kakih 6 ali 8 tednov, ni to nikakor dobro, in život žrebeta zastaja preveč v svoji rasti. Posebno naj slabotne in majhne žrebete dalj časa sesajo.

Naj že sesajo žrebete dalj ali manj časa, se ne smejo nikoli prenašlo odstavit, temuč počasi, da ne terpi škode ne mati ne žrebe.

Odstavljajo se pa žrebete, da se vsaki dan za kratek čas v drug hlev peljejo in s časom več časa od matere ločeni ostajajo, toliko časa, da se privadijo večidel dneva brez kobile ostati. Pri tem se le v posebnih urah, zjutraj, opoldan in zvečer pri kobilici sesati pusté in ponoči pri materi ostanejo. Kadar je žrebe zunaj hleva, se mu daje po malem drobnega sena, ovsa, luskanega ječmena itd., in posoda z vodo, da se piti navadi. Pozneje se pušča bolj po redkem, pač tudi le vsako drugo noč pri materi, tako da se bolj terde piče privadi in mu bolj poredkoma dano mleko več tako ne diši in se kakor samo odstavi. Tudi materi naj se zdaj manj in manj zobanja daje, ktereja je pred obilo imela. (Konec sledi.)

Naravoslovska drobtinčica.

Znano je, da noč in dan nista po vsem svetu obenem in istem času. Zemlja je okrogla in se vertí okoli sonca; to dela razločke v dnevu in noči in tudi v posamnih urah poldnevi in ponoči. Gospoda Square in Launder v Novem Jorku v Ameriki izdelujeta ravno zdaj električno uro, ki ima 21 kazal (Zifferblätter), da kažejo razločke med časom in časom v Novem Jorku in drugih mestih sveta.

Mikavno je vediti: koliko je ura tam in tam. Če je, postavimo, 4. julija

v Novem Jorku v Ameriki	ura 12 in 21 min.	opoldne
je v Petrogradu	» 6 in 53	» popoldne
v Carigradu	» 6 in 51	» »
na Dunaji	» 6 in 1	» »
v Rimu	» 5 in 46	» »
v Parizu	» 5 in 5	» »
v Londonu	» 4 in 55	» »
v Vašingtonu	» 11 in 48	» dopoldne
v Novem Orleansu	» 10 in 56	» »
pri Sv. Francišku	» 8 in 45	» »

Ozir po svetu.

Rusovski car Nikolaj in pa njegova hči.

Naj lepša in pa naj ljubeznjivša izmed otrok Nikolajevih je bila hči njegova Marija Nikolajevna. Kakor lepa rožica v pomladanskem cvetju je cvetela tudi ona v naj lepši dobi njezne mladosti, žlahna na duši in na telesu. Zaporedoma jo je snubilo več naslednikov in dedičev evropskih vladarjev. Car ponosen na svoje carstvo, nad katerim sonce nikdar ne zaide, še bolj pa na svojo prezalo hčerko, ki jo je ljubil bolj ko punčico lastnega očesa, ji nameni izmed vsih snubcov naj lepšega, naj bogatejšega in pa naj mogočnejega. Pokliče jo tedaj enega dné k sebi, ter jo s prijaznim nasmehljajem nagovori: „Ljuba hčerka, vzrastla si, kakor vitka jela v zeleni dobravi. Verli mladenci plemenite kraljeve kervi poprašujejo po tebi. Ker veš, kako da za te skerbim, zato sem ti izvolil moža kraljevega sinú, s katerim boš kraljica kraljevala ter srečno živela mati milijonov podložnih.“

Rudečica polije princesinjo, globoko vzdihne in solzica ji priigra iz milega očesa. Očetu, viditi to, se prijazno obliče stamni, ker sumi, da si je devica že tovarša izvolila, ter reče z ozornim, bolj zapovedovavcu kakor pa očeta lastnim glasom: „Kaj, ali si se že mar drugemu obljubila? Govori!“

Pri teh besedah, katerim je nad šestdeset milijonov ljudi pokornih, pade hči pred očeta cara na kolena, ter spregovori s trepetajočim glasom: „Da! oče, ljubim moža mladega, ki ne vé, da ga ljubim, pa tudi nikdar zvedel ne bo, ako to ti želiš.“

Mogočni car obledí in omolkne na ta odgovor. Ne upa si uprašati po imenu tistega, ki mu sega po naj dražšem biseru njegove ljubezni. „Ali je mar kralj?“ vpraša naposled po dolgem notranjem borenju. — „Ne, oče.“ — „Ali pa saj naslednik kakega kralja?“ — „Tudi ne, oče.“ — „Torej še kraljevič ne?“ — „Ne.“ — „Pa je vendar sin kake vladarske rodovine?“ — „Ni ne, oče.“ —

Po vsakem vprašanji je car nekoliko omolknil vselej globokeje vzdihnivši. „Ali je ptujec?“ vpraša spet. — „Da“, — je bil kratek odgovor. Car se usede. Ne vé, kaj bi počel, in si z rokama obraz pokrije. „Ali živi v mojem cesarstvu?“ — „Da, oče.“ — „Kje?“ — „Tukaj v Petrogradu“, odgovori hči trepetaje s tako tihim glasom, da se je komaj slišalo. Car poskoči, kakor bi ga hotel prec gonobiti vprašaje: „Kje ga bom vidil in pa kako spoznal?“ — „Jutri pri paradi. Na klobuku ima zeleno perje, jezdi pa iskrega vranca“ — odgovori preplašena hči, večkrat prenehovaje, bojé se za mladega junaka. „Prav, prav, hči idi zdaj!“ —

Princesinja odide, in malo manjka, da ne omedlí, pustivši očeta samega. Car se zamisli nekoliko. Obraz se mu spet jame vedriti kakor onemu, ki je mislil in mislil in si je izmislil, kako se bo nad sovražnikom zmaševal, ter spregovori naposled z zaničljivim posmehom: „Otročarija! Neumen sem, če le količkaj porajtam na to. Pozabila ga bo in pozabiti ga mora!“ —

Drugi dan je bila parada. Bojaželjni vojaki v neprezirljivih verstah čakajo cara. Naposled prijezdi s krasnim spremstvom. Tudi sinovi in hčere cara se pripeljejo v kočijah. Gromoviti „hurrah!“ doní iz tisučero gerl od vseh strani. Car se ne zmeni nič za vse to. Le z bistrim očesom gleda po versti vojake, iskaje moža z zelenim perjem na klobuku, ki jezdi berzega vranca. Ugleda ga. Bil je prost polkovnik (oberstar) lahkih konjikov bavarskega kralja, Maksimilian Boarné (Beauharnais), vojvoda Leuchtenberski, vnuk Josefine, ki je bila nekoliko časa cesarica francozka, od vseh čislán vitez. „Ali je mogoče!“ se začudi ponosni car in ukaže poklicati polkovnika, da bi ga prec poslovil in pa poslal na Nemško domú. Polkovnik zasliši povelje, spusti sabljo po sebi, ter jezdi z umerjenim kosakom proti caru. Marija omedlí v kočii. Car viditi to, oberne herbet

bližajočemu se ptujcu in se verne s hčerjo in z družimi v carsko palačo.

Po končani paradi polkovnik premišljuje to, kar se je zgodilo, posname iz vsega, da je v zameri pri caru, pa ne vedoč: zakaj, ter sklone verniti se domú na Nemško, kar stopi človek pred-nj, ki mu ukaže preciti k caru. Polkovnik pride. Car je bled, solznih očí, obraza pa resnobnega. „Polkovnik!“ spregovori car, in ga meri od verha do tál, „vi ste izmed naj lepših evropskih oficirjev. Pravijo, in jez tudi rad verjamem, da ste omikan mož, lepo izrejen, blazega serca, poštenega značaja in pa tudi prijatelj umetnije in vednosti, — kako vam je všeč vélika kneginja, hči moja Marija?“ — Osupnjen stoji mladi mož, ki mu je serce že davno pravilo, da ji v lepoti in ljubeznjivosti ni enake.

„Veličanstvo!“ reče na zadnje, ne vedoč misli cara, „Vaš serd bi me pogubil, ako bi vam svoje misli razodel, ali rad tudi umerjem, ako mi dovolite, da jih razodenem.“ — „Vi jo torej ljubite? — prav, prav!“ reče car z dobrovoljnim nasmehljajem, „tukaj imate dekrete, s kterimi sem vas izvolil gardnega generaladjutanta, poveljnika gardnih konjikov in husarskega polka, vodja čete kadetov, predsednika akademije umetnij in pa uda akademije učnosti v Petrogradu, v Moskvi, v Kasanu itd., vse to z naslovom „cesarska visokost“ in pa toliko in toliko milijonov letnih dohodkov. Ali vas je volja zapustiti službo bavarskega kralja in pa vzeti za ženo mojo hčer Marijo?“

Vesolja mladi oficir kar besedice ne more spregovoriti in s solzami le moči caru milostno roko, ki ga je tako visoko povzdignila namest trešiti ga v merzlo Sibirijo.

Drugi dan je bila slovesna poroka pričo skoro vsih evropskih poslancov.

Petega novembra leta 1852 pa je umerl zet carov, vojvoda Leuchtenberški. še le 35 let star, zapustivši prežalostno vdovo Marijo Nikolajevno. Zoridanov.

Za poduk in kratek čas.

Nada in Spomin.

(Konec.)

Nada je prikimnila njegovi prosnji z lahkim, pomembnim nasmehljajem, in tako sta se tedaj proti domu obrnila. Ker sta pa počasi potovala, je v tem veliko časa preteklo, in že so leta in leta minule, in vendar še nista dospela do kraja, od kodar sta še vzdignila. Nameri se pa nekega dne, da srečata starega možička, ki se je komaj še po koncu deržal in le počasi, na svojo palico se operaje, naprej lezel. Spomin na prvi pogled spozná v njem šolarčka, ki sta ga na svoji prvi poti vidila. Ko si bliže pridejo, se starček, na svojo palico naslonjen, ozre v Nado, ki, neumerjoča bitina, bila je še vedno ista ljubeznjiva deklica, ko nekdanj, in vzdihne, ko da bi mu bilo serce počilo.

„Kaj te žali, mili starček?“ vpraša deklica. „Kaj me žali!“ — zaverne on s slabotnim, derhtečim glasom, — kaj družega bi me žalilo ko starost? Jez sem preživel svoje zdravje in svojo krepost — preživel vse, kar mi je bilo milo in drago, — vidil sem vse zakopati, kar sem ljubil in kar je mene ljubilo, in sedaj stojim tukaj, ko staro drevo, veneč sam na tem svetu, brez korenin, brez vej, brez perja. Ravno toliko občutja mi je še ostalo, da vém, kako reven in nesrečen da sem, — in spomin blazih dni mladosti, ko sem še brez skerbí in poln sjajnih nad v persih, vesel deček po polji metulje lovil, množí mi le britkosti, ki mi ubogo serce tergajo.

„Glej“ — zavpije Nada, in se oberne k tovaršu — tu si se v svojo vlastno mrežo vjel. Ali se spominjaš dečka, ki sva ga srečala na njegovi poti v šolo, jokajočega in vzdihajočega, da bi skoro dorastel?“

Nekoliko naprej stopivši prideta do borne kočice, na čigar pragu je sedela starica, ravno oblečena, trepetajoča mraza in slabosti. Samsi je sedela, glavo k persom sklonjeno, — in ko se je dvojica približevala, si je uboga ženica zastonj prizadevala vstati in pozdraviti jo z gostomilim pogledom. „Dobro jutro, mamica — in veliko srečo!“ — zakliče Nada veselo.

„Srečo?“ — odgovori slabotno in s trepečim glasom. „Sreče jez nisem imela nikdar kot takrat, ko sem bila še otrok brez skerbí in tuge. Oj, pač se spominjam onih lepih dni, ko nisem na nič družega mislila, kakor na to, kar je ravno bilo — ne skerbé za prihodnost ne za minulost; ko sem se smejala in igrala in prepevala od zore do mraka, in ne želela biti kaj družega ko to, kar sem ravno bila. Vendar — ti dnevi sreče so minuli, in nikdar se več vernili ne bodo.“ To izrekši se starica sosede in britke solze oblijó njeno lice.

Nada sopet jame očitati tovaršu, — ta pa jo le poprašča: ali se še spominja tiste majhne deklice, ki sta jo pred toliko in toliko leti srečala, in ki se je takrat tako nesrečno čutila, ker je premlada bila? Spomin jo je bil precej spoznal in ni besedice več zinil.

Sedaj sta se bolj in bolj bližala domačim tratam; in Spomin je že naprej vžival rajsko lepoto krajev, kterih že tako dolgo ni vidil. Vendar — se mu li sanja ali kaj! Podoba je, ko da bi se bilo vse nekako spremenilo. Ni trava tako zelena, ni cvetlice tako dišeče in ljubeznjive, potok ne šumlja tak ljubko, ptice ne prepevajo na pol tako vabljivo, ko so prepevale nekdanj. „Gorjé mi!“ — zakriči — „kako se je vse spremenilo!“

„Vse je ravno tako, kakoršno je bilo — in le ti sam si se spremenil, ga posvari Nada. „Ti si sam sebe sleparil z minulostjo, bolj ko jez druge s prihodnostjo sleparim.“

„Kaj pač se prepirata?“ ju sedaj vpraša star mož, kterega nista zapazila, da si je ravno blizo nju stal. „Jez sem spolnil kmali 90 let, in lahko, da bi moja skušnja vajno pravdo razsoditi mogla.“

In povesta mu vzrok svojega pričkanja, kakor tudi, kaj sta na svojem potovanji doživela. Starček se nasmehne — in za nekoliko trenutkov zamisli. Potem jima odgovori: „Tudi jez sem mogel viditi, kako se je vse upanje mojih mladih let v prazne sence, meglé in tamine spremenilo in v nič razlilo. Tudi jez sem preživel svoje premoženje, svoje otroke in prijatle, veselo dovoljnost mladenčca in blagor zdravja.“

„In vendar ne obupaš?“ ga vpraša Spomin. „Nikakor! Še mi je ena nada ostala.“ „In ktera je ta?“ — „Nada unkraj groba!“

Spomin se oberne proti Nadi, stisne jo na svoje persi, ter s solzami v očéh reče: „Odpusti mi, da sem ti krivico delal; odsihmal naji nič več ne loči!“ „Nič več ne loči“ — ponavlja Nada serčno.

In odtlej potujeta Nada in Spomin še zmiraj po svetu, ljubeznjivo združena, blagor delé človeštvu.

Novičar iz raznih krajev.

Po višjem sklepu se ima c. k. žandarju, če se h kaki sodnii za pričo pokliče in je sodnija čez eno miljo deleč, za vsako uro poti sem in tje 15 krajc. potnine plačati, in če ne more v enem dnevu nazaj priti, tudi šarži dostojna dnina za hrano dati. — Sliši se, da se ima o rečéh, ki se tičejo potnih listov (Pass), nekake zlajšave za domačince vpeljati; pravijo, da v vsaki deželi se bojo naredili za celo leto veljavni potni listi, s kterimi bojo smeli prebivavci avstrijskega cesarstva po vsem cesarstvu potovati. — C. k. višja sodnija je v nekem primerljeji razsodila: „Če se ktera sodba tudi tako glasí, da se ima plačilo „v srebru“ odrajtati, ima obsojenec vsled ces. pa-